

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82562,Laub-Jakub.html>
2023-12-04, 07:45

Laub Jakub

LAUB Jakub (7 II 1884, Rzeszów – 22 IV 1962 Fryburg, Szwajcaria), fizyk, dyplomata, syn Abrahama i Anny Schenborn.

Po ukończeniu gimnazjum w Rzeszowie rozpoczął w roku akademickim 1901/02 studia z fizyki na UJ. Po jednym semestrze przeniósł się jednak na uniwersytet w Wiedniu, ale tam też nie pozostał długo. Ukończył wreszcie studia matematyki i fizyki na uniwersytecie w Getyndze. Pod wpływem wykładów D. Hilberta i H. Minkowskiego zainteresował się modną wtedy teorią elektronów. Postanowił uzyskać doktorat z fizyki eksperymentalnej pod kierunkiem W. Wiena na uniwersytecie w Würzburgu. Jego ukończona w 1907 rozprawa dotyczyła zjawiska wtórnej emisji promieni katodowych.

Wien był w tym okresie redaktorem czasopisma „Annalen der Physik”, w którym w 1905 Einstein opublikował szczególną teorię względności. Po ukazaniu się artykułu Einsteina w druku Wien polecił L. zapoznanie się z jego treścią i wygłoszenie referatu na temat nowej teorii na instytutowym konwersatorium. L. zainteresował się pracami Einsteina, przeprowadził nowe obliczenia i opublikował w „Annalen der Physik” trzy prace na temat optyki ciał w ruchu. Następnie, w II 1908, zdecydował się na niecodzienny krok: napisał list do Einsteina wyrażając chęć współpracy z nim w dalszych studiach teorii względności. Einstein był wtedy nadal jeszcze urzędnikiem w biurze patentowym w Bernie, więc chętnie propozycję przyjął. L. został zatem pierwszym współpracownikiem Einsteina i współautorem trzech publikacji na temat relatywistycznej elektrodynamiki ciał ważkich.

Zgodnie z sugestią Einsteina L. przyjął w 1909 posadę asystenta P. Lenarda na uniwersytecie w Heidelbergu. Lenard

był sceptyczny wobec teorii Einsteina i polecił L. obliczenie gęstości hipotetycznego eteru (którego istnienie Einstein odrzucał). Wbrew poleceniu Lenarda L. zajął się opracowaniem artykułu na temat eksperymentalnych dowodów słuszności szczególnej teorii względności. Publikacja w 1910 tego bardzo udanego, pierwszego gruntownego artykułu przeglądowego na temat teorii Einsteina rozwścieczyła Lenarda, który nakazał L. szukać innej pracy. W 1911 L. wyemigrował do Argentyny.

Do 1911 L. utrzymywał kontakty z fizykami polskimi i krajem rodzinnym. W 1905 opublikował w „Wiadomościach Matematycznych” ładny wykład teorii wektorów. Opublikował także w języku polskim („Rozprawy Akademii Umiejętności” 1907) swoją rozprawę doktorską *O wtórnych promieniach katodowych*, która w oryginale była napisana po niemiecku. W VII 1907 przyjechał na X Zjazd Przyrodzowców i Lekarzy we Lwowie i referował tam zasady teorii względności, co wywołało ożywioną dyskusję wśród obecnych fizyków i matematyków. W 1909 ogłosił *Przyczynki do elektrodynamiki ciał poruszających się* („Prace Matematyczno-Fizyczne”). Krótki biogram L. w *Encyklopedii Powszechnej* S. Orgelbranda (t. 18, s. 120, Warszawa 1912) określał jako matematyka i fizyka polskiego.

Po emigracji do Argentyny L. pracował najpierw jako profesor geofizyki i fizyki teoretycznej na uniwersytecie w La Plata, w 1914 zaś objął stanowisko profesora fizyki na uniwersytecie w Buenos Aires. Przyjął w 1915 obywatelstwo Argentyny i od 1920 pracował w służbie dyplomatycznej tego państwa w Europie, najpierw w konsulatach w Monachium, Wrocławiu i Hamburgu, w 1937–39 był ambasadorem Argentyny w Polsce. Po przejściu na emeryturę zamieszkał w 1947 we Fryburgu w Szwajcarii, ale wskutek przemian kryzysowych w Argentynie został niemal pozbawiony środków do życia. Zdesperowany, sprzedał nawet swą bogatą korespondencję z Einsteinem i innymi wybitnymi uczonymi. Schorowany, umarł w biedzie.

L. starał się ukrywać swe żydowskie pochodzenie, w młodości przeszedł na katolicyzm i używał imion Johann, a potem Jacobo.

L. Pyenson: *Jakob Johann Laub*, [w:] *Notable Twentieth-Century Scientists*, ed. E.J. McMurray i D. Olendorf, pp. 1176–1178, Detroit 1995.

Andrzej Kajetan Wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)